

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesc abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 5 Septembrie st. v.

(=) Adeceă vorbă se fie, n'are se plece dl Coloman Tisza.

El de present își restaurează sănătatea, se scaldă în toată tigna în valurile mării dela Ostende, ear' după-ace-și va fi terminat cura, se pregătesc să meargă la Oradea-mare, unde va avea o alegătorii sei bihoreni. Această vorbire va fi signalul de luptă politică pentru sesiunea viitoare, care luptă premierul Ungariei este pe deplin pregătit să o susțină și să o conducă.

Aceasta este cea mai nouă scire politică, adusă de aproape toate foile guvernamentale din Budapesta.

Aveam deci dreptate, când diceam deunăzile, că nu trebuie dat creștământ necondiționat scirii despre retragerea dlui Tisza, că nu ni-se pare încă sosit timpul pentru această întâmplare importantă.

Ei bine, dacă ministrul-president este hotărât să rămână și mai departe în fruntea statului, n'are decât să o facă, sigur fiind că deocamdată nu există nici o putere legală și constituțională, care să-l poată răsturna.

În parlament dispune de imensa majoritate, ascultătoare și flexibilă ca un buluc de ceară, și asemenea dispune de-a lungul și de-a latul țării de un formidabil aparat de funcționari, de corteși și de agenți, care toate 'i-le fac pe voe, toate poruncile 'i-le ascultă.

Așadar va mai rămâne cabinetul Tisza la putere, nu mai încape nici o îndoială. Dar' alta este întrebarea, că oare spre binele sau spre răul țării mai rămâne.

Dacă este adevărat, că din trecutul unui om, și prin urmare și al unui guvern, poți concluda la viitor, din isprava ce a făcut, la cea pe care o va mai face, apoi ne credem îndreptățiți a spune, că guvernul lui Coloman Tisza în cei 13 ani ai guvernării sale rea ispravă a făcut, și cu cât va sta mai mult în fruntea țării, cu atât mai rea ispravă va face.

Să ne dăm numai puțin seama, cum stă astăzi Ungaria: Mai întâiu în privința politică vedem cetățenii statului rău învârlbiți între sine și plini de neîncredere unii față cu ceilalți.

Dl Coloman Tisza, ca să se poată menține mai ușor la putere, a deslănuțit în mijlocul naționalității maghiare curentul șovinist, a cărui semnătură este „statul național”.

Nu va fi creșt dl Tisza nici-odată și nu va crede nici acum, că se va pute vrea-odată desnaționalizarea imensei ma-

jorității de cetățeni nemaghiari. Dar' aceasta nu 'l-a împedecat să permită, să încurageze și să spriginească cu autoritatea și mijloacele statului cea mai nesfîită acțiune de maghiarizare în administrațiune, în justiție, în școală, în societate și cu un cuvânt pe toate terenurile.

Și rezultatul care este? Acela, că partea cea mai mare a populațiunii, jignită în sfântul drept al liberei dispunerii de sine, împedecată în dezvoltarea națională și culturală, prigonită și asuprită în toate mișcările și acțiunile sale, se găsește astăzi agitată de cea mai adîncă nemulțumire și se simte străină în propria ei patrie.

Și toate acestea numai pentru-ca o sumă de scăpătați, alta de grandomani și alta de visători, pe care se razimă puterea dlui Tisza, să poată huzuri în desfătările bugetului și să poată visa frumosul vis, că Ungaria se va preface într-o Maghiarie, că naționalitățile își vor părăsi limba și trecutul cu aceeași ușurință, cu care din Kohn se face Kazinczi, din Klette Keleti și din Polák Polónyi.

Dar' poate, drept recompensă pentru acest vedit rău, 'i-a succes guvernului Tisza să ridice autoritatea statului ungar și prestigiul guvernului seu pe alte terenuri. Bună-oară pe terenul economic, financiar etc.

Ca să ne convingem ce succese are să înregistreze actualul guvern pe aceste terenuri, va fi de ajuns să ne aducem aminte de câteva lucruri, care se petrec în Ungaria tocmai în zilele aceste:

În capitală s'a făcut o loterie garantată de stat, din ale cărei venituri are să se ridice o biserică monumentală, o biserică spre înfrumusețarea capitalei. La tragerea acestei loterii notarul public, care a intervenit ca controlorul legii, a făcut primul și cel mai mare câștig în suma de 100.000 fl. Va fi o simplă întâmplare, dar' oamenii dedați la corectitate șovăie rău din cap, când se întâmplă asemenea întâmplări.

La Timișoara decurge cercetarea criminală contra unui șarlatan, care în decurs de ani de zile și în complicitate cu funcționarii statului a făcut nenumărate câștiguri frauduloase la loteria cea mică, la această instituțiune imorală și păgubitoare pentru popor, chiar și când manipulațiunea ei ar fi cea mai corectă.

La Seghedin s'a construit cu cheltueli imense, ieșite din visteria statului, un quai de asigurare contra exundărilor.

Representantul statului și conducătorul lucrărilor a fost însuși fratele ministrului-president, care s'a reîntors dela Seghedin încărcat de laudă și cu titlul de conte pentru serviciile sale. Când colo abia după câțiva ani de zile minunatul și costisitorul quai se surpă și dovedește, că banii țării și în cazul acesta s'au cheltuit cu ușurința obișnuită sub actualul guvern.

În Budapesta decurge procesul contra unui defraudant, care ear' ani de zile de-a rîndul 'și-a umplut buzunarele în toată tigna din visteria țării, ear' când a fost tras la răspundere a mărturisit, că nu numai el, ci chiar și secretarul de stat și ministrul s'au folosit de cassa ministerului pentru scopuri de altă natură . . .

Multe date de aceste am mai pute înșira, abstrăgînd de la noianul de nedreptăți și abuzuri, care se comit zilnic față cu singuratici cetățeni și corporațiuni de naționalitate nemaghiară.

Dar' ajungă și aceste. *Sapientia satis.*

Dl Tisza poate guvernă mai departe, căci după-cum vedem, și politicește, și moralicește și economiccesc numai el este în stare să ferească țările coroanei ungare.

Urmările liturghiei naționale. Sub acest titlu cetim în „Erdélyi Híradó” următoarea notiță: „Am amintit la timpul seu, că cu privilegiul pertractării finale a procesului de agitare al preotului gr-cat. din Șişiesci Dr. Vasile Lucaciu s'a ținut în biserica gr-cat. din Sătmărc servicii divin pentru acusatul Vasile Lucaciu. Acum se scrie, că această liturgie va avă urmări. În adevăr, la 4 Sept. s'au prezentat în Sătmărc Alexandru Erdőss, protopop în Sătmărc, și Ioan Roman, preot gr-cat. în Vama, pentru a interoga din ordinul episcopului din Gherla pe aceia, care au asistat la liturgia celebrată pentru Vasile Lucaciu. Ear' aceasta s'a întemplat pentru-că episcopul Ioan Szabo a pus sub cercetare disciplinară pe protopopul gr-cat. din Seini Alexie Berinde, pe preotul gr-cat. din Sătmărc Vasile Cozmuța și pe preotul gr-cat. Ioan Costin, care au celebrat liturgia aceasta cu miros de naționalitate!”

Vom reveni, după-ce vom primi informațiuni mai detaliate.

Poruncile Rusiei.

II.

* Care e pornirea firească a Rusiei față cu popoarele din Orientul Europei?

Astăzi tot ceea-ce a fost în trecut, sînt acum două, trei și mai multe sute de ani.

În primele decenii ale secolului XIII., înainte de asta cu vre-o 650 ani, statul rusesc e sguduit din temelile lui în urma năvălirii cetelor de Mongoli, care cutrieră prădând până pe aici pe la noi.

Urmașii acestor cete prădătoare au dispărut încetul cu încetul din istoria Europei; timp de mai mulți secolii însă ei au hotărât întregul mers al desfășurării popoarelor din partea răsăriteană a Europei.

Meritul de a-i fi seos pe Mongoli din vieța Europei e al Rușilor și îndeosebi al Moscoviților, care parte 'i-au asimilat, parte 'i-au nimicit ori risipit pe Mongoli. Tot Rușii sînt însă și aceia, care au păstrat până în ziua de azi firea mongolă și tradițiunile mongolice.

Popor de origine slavonă, Rușii, cât pentru limbă și felul de a vedea, sînt înrudiți cu popoarele de viață germană și cu cele de viață latină, care au păstrat tradițiunile ariene, au întemeiat cultura modernă și au tendența firească de a o răspândi în întreaga omenire. Dacă examinăm însă tipul rusesc, dacă ne dăm seamă despre organizațiunea vieții private și publice a Rușilor de astăzi, dacă analizăm produsele literare ale lor, ne încredințăm, că lumea rusescă e pentru noi în mare parte străină, plină de originalități interesante și de cele mai multe-ori respingătoare.

Timp de o sută de ani Rusia a fost stăpînită de Mongoli și timp de mai multe sute de ani urmașii stăpînitărilor mongoli au ținut țările stăpînite aji de Ruși în continuă ferebere: Rușii s'au ridicat, ce e drept, încetul cu încetul deasupra, dar' tocmai în luptă cu Mongolii, tocmai asimilându-'i pe Mongoli, tocmai unindu-se cu dinșii, s'au mongolizat ei înșiși și s'au înstrăinat de lumea îndogermană.

Firea mongolă iese la iveală atât în organizațiunea socială a Rușilor, cât și în predispozițiunile lor culturale.

Cât pentru organizațiunea socială, despotismul, așa cum îl găsim în Rusia, numai la un popor cu vederi mongolice se poate menține timp mai îndelungat. Noi îndogermanii nu putem să-l suportăm timp mai îndelungat, ci ori perim în luptă cu el, ori ajungem încetul cu încetul la o organizație mai priincioasă pentru vieța individuală.

Dar' tocmai suportând despotismul acesta, Rușii au ajuns a fi chiagul pentru una din cele mai vaste organizațiuni sociale, unul câte unul 'și-au supus popoarele mai puțin disciplinate,

unul câte unul le-au înfrînat, pentru-ca disciplinându-le, să le facă unelte ale lor.

Și rațiunea de a fi a statului rusesc e numai firea turbulentă a popoarelor din vecinătatea lui.

De aceea, deși ei înșiși foarte disciplinați, Rușii au fost totdeauna cei mai primejdioși vecini, fiindcă totdeauna 'și-au dat silința de a desorganiza pe alții. Încetul cu încetul s'a plămuit în mintea rusescă gîndul, că în lumea aceasta numai Țarul are menirea și puterea providențială de a le da popoarelor pacea și de a menține ordinea socială.

Timp de mai multe veacuri istoria popoarelor din Orient se reduce la un lung șir de lupte și invasiuni sângeroase, care n'au drept punct de plecare vre-o idee dăinuitoare, ci numai setea de pradă ori dorul de răsunare. Sute de ani de-a rîndul se petrec aceleași lucruri: aji pradă Țării, mîne pradă Cazacii, poimîne fac Leșii ori Turcii vre-o expedițiune de răsunare; aji Țării se răsuiesc între dinșii, mîne Cazacii se încaieră, poimîne se produc în Polonia ori în imperiul otoman fel de fel de răsvrîtiri; aji Țării se aliază cu Cazacii contra Poloniei, mîne se unesc Cazacii cu Leșii contra Turcilor ori contra Țării, poimîne se încaieră aliații între dinșii.

Rușii iau și ei parte la aceste lupte, nu însă pentru-ca să-i împace pe vecinii lor, ci pentru-ca să facă rezolvarea conflictelor preste puțință.

Pretutindenea ei pe cer mai slabi fi ajutați, fiindcă numai astfel pot să prelungească starea de perturbățiune socială, care îi duce pe vecin la perire.

Astfel, ajutându-'și mereu vecinii să se desorganizeze, Rusia ajunge sînt acum vre-o două sute de ani, pe la sfîrșitul secolului al XVII-lea, să-i înfrîneze pe Cazaci și să-și asigureze prin aceasta pozițiunea unei puteri de primul rang.

O parte din Cazaci se ridicase contra Hatmanului Dorojenco, una din cele mai strălucite figuri în vieța Orientului. Marele-duce de Moscva îi îmbărbătează pe răsculați și-i ajută, el intervine ca apărător al libertăților cazăcesci, ca protector al Cazacilor asuprași de Hatmanul lor. Astfel fereberea dăinuiesc, vecinii Cazacilor sînt nepăciuiți, încep a-și pierde îndelunga-răbdare și Polonia intră în cele din urmă la învoială cu Rusia, ca împreună să restabilească ordinea socială la Cazaci. O și restabilesc, dar' cum?! Împart pămîntul cazăcesc între Polonia și Rusia.

De atunci înainte Cazacii, acum disciplinați, nu se mai ivesc în istorie

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Idealul în artă.

De H. Taine.

Traducere de Vasile Vaida.

(Urmare.)

V.

Astfel este scara cea dublă, cu ajutorul căreia se pot clasifica trăsăturile caracteristice ale obiectelor și valorile opurilor de artă. După-cum trăsăturile caracteristice sînt mai importante și mai favorabile, așa și opurile de artă ce le exprimă sînt mai de valoare: Vă însemnați însă bine, importanța și favorabilitatea sînt două laturi ale unei însușiri unitare, nu e altceva, decât puterea cea preamărită, pusă în raport cu alte puteri și chiar și cu sine. În cazul dintăii este mai mult sau mai puțin importantă, în conformitatea tăriei, cu care resistă puterilor mai puternice sau mai neînsemnate; în cazul al doilea ea este păgubitoare sau salutară, după-cum activitatea ei tinde spre perire sau spre zdrobirea sa proprie. Privită natura din aceste două puncte de vedere, ea este privită din cel mai înalt punct de vedere, căci în chipul acesta ochii minții ni-se așintesc asupra esenței și directivei naturii. Natura, după esența ei, este un complex de puteri brute și sieși împietvitoare, între care există un conflict veșnic și a căror totalitate și activitate rămâne în toate timpurile una și aceeași. După direc-

tiva ei, natura este un lanț de forme, unde puterea coadunată are drept privilegiu reînnoirea și sporirea necurmată. Trăsura caracteristică acum este una dintre aceste puteri primitive, mecanice și alcătuitoare ale esenței obiectelor; acum face parte din puterile din urmă și din tăriele ce sporesc mereu și predispun directiva lumii, de aci ușor poate să înțeleagă fiecare, de ce arta este superioară naturii, ea avînd drept obiect natura, acum exprimă o parte fundamentală, constitutivă, acum un moment mai înalt de dezvoltare a temeiului lăuntric al aceleia.

§. 3.

Gradul de centralizațiune al efectelor.

Examinând trăsăturile caracteristice în sine considerate, încă ne mai restează a le privi și după felul lor de punere în lucrare în opul de artă. Ele sînt foarte valoroase atît în sine cîntate, cît și aplicate în opul de artă, unde se recere ca stăpînirea lor să fie cît se poate de bine întemeiată. Prin o atare lustruală și rotundire a caracterelor opul de artă ajunge perfect, și în chipul acesta ele sînt puse mai la vedere în iveală, decât cum aceasta în realitate se întemplantă. Pentru exprimarea lămurită a trăsurilor caracteristice este de lipsă ca toate părțile opului de artă să tindă spre unul și același scop; toți factorii caută a fi puși în acțiune, și nu se iartă, ca oare-care dintre ei să ne abată atenția, de vreme-ce în asemenea casuri puterea se nimicesc ea de ea sau din capul locului se împotrivesc scopului prefipt. Rangul opului de

artă se statoricește prin chipul de centralizațiune al efectelor, și d-voastre, afară de cele două, o să vă puneți și în cunoștința unei a treia cumpene, care și ea măsură tot cu aceeași iubire de adevăr valoarea opului de artă.

I.

*) Ântăia-dată se examinăm artel ce pun în vedere pe omul moral, și îndeosebi se ne aruncăm căutătura asupra literaturii. Începem cu examinarea factorilor ce alcătuiesc drama, epopeea și romanul, cu un cuvânt, cu arta ce inscenează spiritul încins în luptă. Aci avem a face cu persoane, cu caractere bine precisate, consistătoare din felurite elemente. Vorba lui Homer: când băiatul cade pentru ântăia-dată între genunchii mamei sale, deja întrînesc în sine un fel de porniri ale unui fel de oameni; el este atrînat dela taica, mama, familia și îndeobște dela poporul căruia aparține după obârșie; mai mult, însușirile moștenite amestecându-se cu sângele, în cele din urmă iau atari dimensiuni și proporții, încât individul între compatrioții sei ajunge osebit. Temeiul moral lăuntric este pus în atrînare dela temperamentul fisio, uniunea totală însă este integrită și pusă în echilibru prin educațiune, pilde, instrucțiune și impresiunile primite în vîrsta de băiat și june. Toate aceste puteri, fără-ca să se risipească, se înlanțuiesc între ele și dau

*) De aci începînd până la c. III. s'a publicat în Nr. 57 al acestui ziar, sub titlul: „Centralizațiunea efectelor în artă poetică”.

nascere unor caractere tari și uimitoare. Centralizațiunea din cestuine în realitate însă adeseori lipsește, dar' în artă nici-odată; și aci zace cauza, de ce caracterele opurilor de artă sînt mai puternice decât cele reale, deși ele încă sînt compuse tot din aceleași elemente. Artistii își rotundesc, își poleesc opurile până la cele mai mărute părțiele, și punându-le în vedere, ne aduc preste voe la concluderea: ele altfel nici că pot exista, decât cum există. Ele sînt închegate de minune și sînt construite cu o logică admirabilă. Nimenea dintre scriitori nu a avut darul acesta, precum îl avuse Shakespeare.

Dacă d-voastre o să cetăți ori-care dintre operele lui, de bună-seamă o să vedeți în o vorbă, în o propozițiune, în o unică frază, idee, întorsătură, semne, reflexiuni, care pun în lumină interiorul, întreg trecutul și viitorul personajului înscenat.

În operele lui Shakespeare temperamentul fisio, însușirile și pornirile moștenite și înăscute, vegetația complicată a obiceiurilor și a ideilor vechi și nouă, toate sucurile trupului omenesc contribuiesc la punerea la cale a unor acțiuni și vederi, care în chipul cel mai precis arată fereberea grozavă a acestor elemente. Pentru a pute crea nisce tipuri cum e Coriolan, Macbeth, Hamlet și Othelo este lipsă de multitudinea și centralizațiunea factorilor; a trebuit construită, nutrită, sporită din ce în ce patima de căpetenie, pentru-ca în cele din urmă să poată da nascere unor astfel de tipuri marcante. Alături de un

Shakespeare îmi iau iertare a face pomenirea*) unui scriitor modern, — aproape contemporan, el este cel mai bogat dintre toți scriitorii contemporani, care s'au îndeletnicit cu adunarea de nestimate ale părții morale a omului. Nimenea ca el nu a arătat cu atîtă acuratețe formarea omului, așezarea feluritelor pătri în individ, efectele urmate din rudenie, din conversațiune, din impresiunile prime ale vieții, din îndeletnicirile zilnice, din obiceiurile compatrioților; impresiunile cele de tot multe, care alipindu-se și de și de sufletul omenesc, în cele din urmă hotărîesc asupra formei permanente a aceluia. El însă, în loc să fie poet și dramaturg ca Shakespeare, e romancier și erudit; și aci zace cauza, pentru-ce el, în loc ca să delătoreze amănuntele, cu multă dragoste le pune în lumină; și d-voastre în descrierile și disertațiunile lui o să le aflați toate acestea; sau când zugrăvesc tabloul unei case, obiceiuri ori fisonomie, sau când povestesc vîrsta copilăriei sau în tălcuirea tehnică a cutărei născociri ori curs. Cu toate acestea, în pleno arta lui este aceeași; creînd tipuri de felul lui Hulot, părintelui Grandet, lui Philippe Bridau, sau zugrăvind pe tate bătrînă, pe spionul, pe femeia, pe comerciantul, își dă strădanie ca să abată înspre un punct sumedenia elementelor alcătuitoare și factorii morali, întocmai cum undele unui și aceluiași rîu își urmează cursul în una și aceeași alvie.

*) Autorul înțelege pe Balzac.

decât ca parte din puterea Țarului, ca oșteni muncăscăi încălecați pe cai sălbateci, fiind în mână sulita, ear' în ceealaltă enutul rusesc.

Ear' marele-duce de Moscova, ajuns acum împărat, în curând se ivesc în istorie ca aliat al Austriei, pentru-ca dimpreună cu Polonia și cu Venetia să elibereze popoarele din Orient de sub jugul Sultanului, și cu ocaziunea negocierilor dela Carlovitz ies la iveală aspirațiunile vaste ale Rușilor, care preste puțin alungă pe nefericitul rege al Suediei până la Bender și nimicesc cetele lui Mazeppa, cel din urmă susținător al independenței căzăcești.

La anul 1674 murise Dorojenco și cu el se stînsese viața căzăcească: preste o sută de ani, la 1774, e stînsă viața Poloniei și se pregătesc moartea Cazacilor.

Scăpând dela Movila Răbiei, unde fusese prins cu toată oastea lui lihnită, Țarul Petru se întoarce prin Polonia și lasă aici o parte din oastea rusească, pentru-ca să apere libertățile nobilimii poloneze contra regelui asupritor. În zadar stăruie Poarta, ca Rușii să se retragă din Polonia; înzadar se opintesc Austria, ca să-l ajute pe rege în silințele lui de a restabili ordinea socială în Polonia: Timp de preste cincideci de ani Rușii sînt oaspeți iubii în Polonia, Țarul e protectorul Polonezilor și apărătorul libertăților republicii poloneze, scăparea celor slabi și asupriți. Astfel febrerea dăinuiesc, vecinii sînt mereu nepăciuiți, se obosesc în cele din urmă și după războiul încheiat cu pacea dela Ciuciu-Cainardji, Austria, vedînd că Polonia nu mai are nici o menire în viața Europei, se învoiesc și ea să li-se facă și Polonezilor ceea-ce cu o sută de ani mai înainte ei le făcuseră Țărilor.

Tot atunci Țarul, ca protector al tuturor celor asupriți, cere ca Țătarii să fie scoși de sub puterea Sultanului și declarați popor independent, stăpînit numai de Chanul lor. Țătarii ei înșiși resping independența; lumea întreagă înțelege, că Țarul îi vrea pe Țătari independenți, pentru-ca cu atât mai ușor să 'și-i supună: Țătarii însă erau și ei un popor neastîmpărat, și pentru lumea cea mare era mai bine ca ei să fie stăpîniți de Țarul Rușilor, decât ca să cuture mereu prădând.

Astfel dispar din istoria Europei trei popoare vigoroase, care atîta timp au dat vieții orientale un lustru straniu și fantastic: au trebuit să dispară, pentru-că n'au știut, ca Rușii, să-și țină puterile unite și să se folosească de ele pentru împlinirea vre-unei meniri europene, n'au știut să se facă factori necesari în viața lumii, din care ieșiseră.

Ce frumoasă și îngrozitoare învătătură pentru popoarele care mai au încă viață!

Rusia nu vrea și nu poate să se oprească acolo, unde e ajunsă, ci este împinsă de firea ei înainte și mereu înainte.

Pretutindenea, unde vre-o neînțelegeră, vre-o nemulțumire, vre-o încordare se ivesc, ea intervine fie pe față, fie prin agenții ei secreți, ca să-i încurageze pe cei slabi, să-și ajute, să-și

împingă înainte, profită de strimtorările oamenilor și de pornirile lor rele, amenință și ademenește, deșteaptă și cultivează iluziunile îndrăznețe, combate pretutindenea puterea organizată, căci născută din mijlocul unei lumi desordonate, ea numai prin disordine poate să crească, numai prin disordine poate să se mențină.

Și astăzi punctul de plecare al politicii rusești e tesa, că popoarele din Orientul Europei nu sînt destoinice de a se guverna ele înseși și că Europa va fi mereu nepăciuită de dînsule, cătă vreme Țarul nu va fi ajuns să restabilească el ordinea socială în mijlocul lor: Rușii fac deci și pe față, și prin agenții lor secreți toate opintirile, ca să zădărnicească ori-și-ce silință de consolidare politică la gurile Dunării.

De aici pornește toată iubirea, pe care Rușii ni-o arată nouă Românilor.

Cel mai viu focar de cultură europeană, cel mai consolidat centru de viață, cel mai puternic punct de rezistență în tot Orientul e statul întemeiat de frații noștri dincolo, preste Carpați, pe șesurile mănoase, în coasta orientală a împărăției habsburgice: aceasta e pedeca, pe care Rusia vrea înainte de toate să o înlăture, pentru-ca, punînd și pe vitejii dela Grivița în rînd cu înspăimîntătorii Cazaci, să meargă mai falnică și mai îndrăzneată înainte.

Ear' aceasta nu se poate, cătă vreme Românii privesc cu încredere spre Viena și cercurile hotărîtoare din Viena au încredere în Români.

Rușii seiu prea bine, că sînt acum o sută de ani, când ei își stabiliseră puterea în țările românești, nu numai Austria, ci și Prusia 'i-au silit să se retragă preste Nistru, și că de atunci și până astăzi Curtea din Viena 'i-a ținut mereu la cuvenită depărtare de țările românești. Ear' aceasta pentru-că oamenii de stat ai Austriei credeau, că Românii nici ca supuși, nici ca vecini nu pot să fie primejdioși, dar' pot să fie răi ca unelte ale unui vecin rău.

Din nenorocire însă oamenii de stat ai Ungariei, care nimic n'au învățat și nimic nu înțeleg, amețiți de nise iluziuni deșerte, au scuit să-i amărească prin politica lor nesocotită pe Români până într'atîta, încât Rusia crede că a sosit timpul să stîrnească neîncredere și vrajă între Români și cercurile hotărîtoare din Viena. Căci nu numai Românii din țările coroanei ungurești sînt agitați de cea mai adîncă și mai generală nemulțumire, dar' totodată și statul român, deși întreține cele mai bune relațiuni cu monarchia, e pentru statul ungar îndeosebi un vecin din ce în ce mai indispus. Acum deci, așa cred agenții Rusiei, e timpul potrivit, ca să o amenințăm pe Austria și cu puterea poporului românesc și să-i tragem pe Români prin iluziuni îndrăznețe în sfera puterii rusești.

De noi, care trăim în țările coroanei ungare, prea puțin îi pasă Rusiei: vorba e numai de statul român, pe care vrea să-l sgudue din temelii și să-l isoleze, prefăcîndu-l din centru de ordine într-un cuibar de mișcări amenințătoare pentru vecinii lui. Noi

sîntem numai unealta aji prețioasă și mâne netrebnică, de care ea voescă să se folosească.

Dumneșu el singur vede în toate inimile, el singur știe, cum simte și cum este pornit fiesce-care dintre noi. Noi oamenii nu putem decât să-i plăngem pe cei-ce nu-și cunosc interesele proprii și să le dîcem fraților noștri: Înăbușiți pornirile deșteptate de răuvoitorii neamului nostru în inimile voastre, uitați tot ceea-ce ați suferit și suferiți, judecați fără de amărăciune și fără de mînie, ascultați numai glasul minții senine și neturburate de porniri pătimate, căci cu cît mai grea e lupta ce ni se impune, cu atît mai frumoasă e gloria de a nu ne fi uitat menirea, cu cît mai mult sîntem amăriți, cu atît mai mare e fala de a ne fi păstrat bunul cumpăt, cea mai frumoasă poadoabă a bărbatului.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 5 Septembrie st. v.

O enunțiațiune la Monarhului nostru.

La 15 l. c. Maiestatea Sa a sosit la Kibér, spre a asista la manevrele corpului de armată al cincilea. Întîmpinarea ce 'i-au făcut-o locuitorii din Kibér și împrejurime a fost una dintre cele mai cordiale și însuflețite. La discursul ce 'i-a rostit comitele-suprem Zuber în numele tuturor deputațiunilor comitatense, Maiestatea Sa a răspuns următoarele:

„Cu plăcere și cu mulțumită întîmpin reprezentanța Domniilor-Voastre ce denotă o alipire sinceră, precum și expresiunea cordială și patriotică a devotamentului Domniilor-Voastre. Regularea administrației ce în curînd se va pune la ordine a dînei, va reclama și cooperarea reprezentanțelor jurisdicțiunilor și speriez, că Domniile-Voastre veți împlini această importantă misiune evitînd ori-ce interes egoistic și de partid și avînd în vedere singur numai interesele poporațiunii și ale binelui public“.

Onomastica Țarului și emigranții bosnieci.

O telegramă din Belgrad spune, că doisprezece emigranți din Bosnia și Erțegovina au trimis în 11 l. c. în Petersburg următoarea depeșă: „Din incidentul Preaînaltei onomastice a Maiestății Voastre Vă trimitem cu toată supunerea felicitările noastre și rugăm pe Maiestatea Voastră a continua și termina opera eliberării Sârbilor“. Depeșa este redigată de metropolitul Mihail și subscrisă: „În numele Sârbilor din Bosnia și Erțegovina fără deosebire de confesiune“ de Nicola Simici, derviuș beg Ljubovici, Iova Kovacevici, Isuff beg Ljubovici, Stefan Miliukovici, Nicola Mileti, Ioca Rupici, Petru Martinovici, Sima Lukici și Lasici“.

Misiunea lui Pasici.

Misiunea dlui Pasici, conducătorul radicalilor sârbi, după-cum împărtășește „Times“, a rămas zadarnică. Pasici, care în numele ministrului-president Gruici a dus la Sofia asigurarea, că

Serbia ar voi să trăiască cu Bulgaria totdeauna în prietenie, a fost autorizat a prezenta o scrisoare privată, în care generalul Gruici vorbea de o alianță a celor două națiuni și împuternicia pe Pasici a încerca întemeierea unei lige balcanice. Scrisoarea a adaus: Dacă Serbia și Bulgaria vor intra într-o alianță firmă, celelalte state creștine din Balcani li-se vor alătura. Stambulov a întîmpinat cu răceală aceste împărtășiri și a răspuns, că Bulgaria nu poate urma Serbiei într-o direcțiune, care ar trage după sine neliniștirea Turciei. Fără de a se îndoi de sinceritatea Serbiei, el trebuie să declare, că Bulgaria, care din partea Turciei nu este deloc amenințată și care trebuie să se aplece mai mult în contra Rusiei, nu poate încheia cu Serbia o alianță, care ar fi îndreptată exclusiv numai în contra Turciei.

Guvernul francez și clerul.

Cercularul ministrului de justiție din Franța, pe care 'i-a adresat preoților și li-a pus în vedere să se abțină a face politică înlegeri, a causat mare sgomot între preoți.

Primul care a protestat contra aceluia circular a fost episcopul de Seer, E. S. Tragaro, care între altele a răspuns ministrului: „Aș voi să nu cetesc preoților cercularul, deoarece el numai să-și indigneze poate, căci numai indignați pot să fie, când ei sînt atacați în onoarea și patriotismul lor. D-ta, dle ministru, ne tractezi ca pe nise parii. Noi nu sîntem străini, ci Francezi, ca domnia-ta, domnul meu, și tot atît de buni, ca domnia-ta. Voim deci să usăm de dreptul nostru, și Excelența Voastră nu poate să ne împedecă în asta. Nu sîntem parii, locul nostru este în frunte în societatea franceză, și voim să ne păstrăm acest loc. Amenințările din cercularul d-tale nu pot să fie adresate decât sclavilor, pentru oameni de onoare ele numai înjositoare pot să fie. Îmi pare rău, dle ministru, că d-ta nu înțelege lucrul acesta. Poate nu 'i-a venit în minte, că te adresezi inimilor franceze. D-ta se pare că bănuiesc pe preoți, că ei nu sînt aderenți ai republicei. Vă pot însă asigura, că ori-ce guvern, care ne va garanta libertățile noastre și nu ne va călca drepturile, va avé majoritate între noi“.

Alți episcopi au adresat enciclici preoților, astfel între dinșii episcopul Robert din Marsilia, care atrage atențiunea clerului asupra alegerilor ce se vor face.

Aniversarea luptei dela Grivița.

Despre aniversarea luptei dela Grivița, cetim în „Monitorul Oficial“ din România:

„Dîna de 30 August aniversarea memorabilei lupte dela Grivița, fiind o dată strălucită pentru armată, s'a sîrbat și anul acesta, ca în anii trecuți, ca o zi scumpă fiecărui Român.“

M. S. regele și A. S. R. principele Ferdinand au asistat la oarele 10 a. m. în biserica mănăstirii Sinaia la parastasul ce s'a oficiat de Sfinția Sa arhierul Gerasim Piteșteanu în amintirea eroilor căduți în acea zi, precum și la Te Deum-ul de mulțumire pen-

tru isbîndile sîrșite de armată pe câmpiile Bulgariei.

Mai erau prezenți la biserică principele Dimitrie Ghica, dl general Mannu, ministru de război, dl general Barozzi, șeful casei militare a M. S. regelui, dl Dr. Severeanu, efor al spitalului civil, dl inspector-general Dr. Theodory, dl Garofidi, prefectul județului Prahova, dnii căpitan Mueller, atașat militar, și locotenentul de Broeken dela legațiunea Germaniei, dl Al. Ghica, consul-general al României la Budapesta, dl colonel Lahovary dela marele stat-major, dl colonel Palladi, comandantul regimentului Nr. 3 linie, cu toți oficerii batalionului din garnisoană, dl primar și un mare număr de notabilități domni și doamne, care se aflau la Sinaia, precum și un public însemnat și săteni veniți din comunele apropiate, care purtau frumosul nostru costum național.

O companie din regimentul 3 linie, cu drapel și musică, a dat onorurile militare.

După terminarea serviciului divin, M. S. și Alteța Sa Regală primară defilarea companiei și apoi, urmați de toate persoanele prezente, s'au îndreptat pe jos către baracamantul trupe.

Aci regele trecu în revistă batalionul ce adăsta în linie de bătaie pe platou, fiind foarte viu aclamat; după aceea a intrat în pavilionul frumos împodobit cu verdeață, flori, coroane și drapele cu colorile naționale, unde M. S. regele a oferit un dejun oamenilor din întregul batalion.

Regele și principele împreună cu invitații și oficerii asistară la dejunul soldaților, gustară din mîncarea lor, convorbiră cu multă plăcere cu fiecare, simțind o adevărată bucurie a se afla în mijlocul lor.

Colonelul Palladi, comandantul regimentului, ridicînd un pahar, beu în sănătatea regelui, reginei și a principelui Ferdinand, scumpul lor cămărad de arme. Acest toast a fost acoperit de o nesfîrșită aclamare din partea oficerilor, a soldaților, precum și a numerosului public ce se afla împrejurul pavilionului.

Maiestatea Sa regele ridică paharul și beu în sănătatea regimentului 3 de linie, care are are onorul a număra în rîndurile sale pe iubitul moștenitor presumpțiv.

Acest toast asemenea a fost foarte viu aclamat.

Apoi regele și principele se mai întreprinură, cu obicinuita lor afabilitate, cu persoanele prezente și, mulțumind la toți de partea ce luară la această sîrbare militară, se urcară în trăsurile curții și porniră spre castel în aclamările prelungite ale tuturor.

La oara 1, Maiestatea Sa regele întruni la dejun pe dl general Mannu, ministru de război, și mai mulți oficeri ce se aflau în vilegiatură la Sinaia, precum și toți oficerii batalionului în număr de preste 30 persoane.

Pe la sfîrșitul mesei regele luînd paharul închină pentru iubita Sa armată, dîcînd următoarele cuvinte:

„30 August, lupta sîngeroasă dela Grivița, a stabilit renumele nostru militar. Sîrbăm dar' în fiecare an cu mîndrie această dată însemnată pentru armată și ne amintim cu recunoștință de acei care prin vitejia și sîngele lor au întemeiat neatîrnarea României.“

„Sigur fiind, că armata va împlini în viitor ea și în trecut sfînta sa datorie, închin acest pahar în sănătatea sa.“

„Se trăiască iubita noastră armată!“

Al doilea grup de factori al opului literar consistă în evenimentele și situații. Conflictul persoanei trebuie să se potrivească la caracterul persoanei înrolate. Și din acest punct de vedere arta este și mai superioară naturii, de vreme-ce în natură treble nu se petrec întocmai. Cîte caractere puternice și impunătoare rămîn astrucate și schilavite prin lipsa îndemînii sau prin păcatul împregiurării. Dacă valorile evenimentelor n'ar fi aruncat pe Cromwel în toial revoluțiunii engleze, probabil că 'și-ar fi petrecut zilele în cercul familiei, ca arăndaș la sate, ar fi fost fruntaș al comunei, puritan rigorist, ocupat mereu cu îngrășarea vitelor, pururea cu băieții sei, cumpînindu-și cu stricteță și de di conștiința sufletului.

Dați înderēt revoluția franceză cu vre-o trei ani, și Mirabeau e un vîntură-țeară lipsit de titlul nobilității, un gentil-om. De altă parte caracterul mijlociu ori slab nu o să-și țină locul în fața evenimentelor tragice, până-cînd între împregiurări normale o să-l ocupe cu mare vrednicie. Presupunem-ți, vă rog, că Ludovic al XVI-lea ar fi vîdînt lumina pentru aîtea-dată în cercul unei familii burgheze, cu avere modestă, ca împlecat de stat, ca banchier, ar fi dus o viață pacinică și bine îngrijită; 'și-ar fi împlinit cu onoare datorințele dîlnice; în diregătorie ar fi fost punctual, față cu soția îngăduitor, față cu pruncii sei îngrijit și cuprins de dragoste; seara la lumina lampei 'și-ar fi învățat băieții în cele ale geografiei, ear' Dumineca, după-ce ar fi

ascultat stînta liturgie, s'ar fi îndeletnicit cu cele ale meseriei de lăcătuș. Omul ieșit din plămîniile naturii și dat în mîinile vieții, se aseamănă cu naia ce lunecă din port pe deasupra mării; după-cum vasul este luntre ori fregată, lipsă este de vînt ori vîntuleț; vîntul ce mină a lene fregata, adrobesce luntreșoara, vîntulețul ce pune în mișcare ușoară luntrea, nici că poate să clătine din loc fregata. Artistul trebuie să potrivească situațiunile la caracterele persoanelor înscenate. Eată-ne ajunși la un nou factor de centralizațiune! Este superfluu să vă amintesc, că artiștii nici-odată nu ignorează acest factor de mare importanță. Ceea-ce noi numim intrigă ori acțiune, este un șir de întîmplări menite să pună în iveală caracterul și sufletul eroului, este un șir de relațiuni bine întemeiate, cu scop ca să ne pună în vedere instinctele, puterile necunoscute și îngropate în om prin monotonia vieții dîlnice, — pentru-ca astfel, ca la Corneille, să ne punem în cunoștința tării voinței și a eroismului admirabil, să vedem desăfășurate, ca la Shakespeare, dorințele, nebuniile, monștrii cunoscuți și necunoscuți, tupilați în afundul inimii omenești. Probele pentru una și aceeași persoană sînt felurite, ele pot fi întocmite astfel, că din ce în ce devin mai puternice; în aceasta consistă crescîndu-ul a ori-și-cărui scriitor, regula poate fi aplicată tot în același chip, precum se aplică și în vre-o parte a acțiunii și îndeobște la întreaga acțiune. În chipul acesta se pregătesc catastrofele sublime, ori în genere,

ori-ce fel de sfîrșenie. D-voastre vedeți deci, că regula se poate aplica tot în o formă și în mare și în mic. Părțile unei scene pot fi întocmite cu scop de a produce un efect care-care, efectele pot fi puse la cale din punctul de vedere al mersului progresiv al întîmplării; întreaga istorie poate fi scrisă din punctul de vedere al persoanei ce o scoate la lumină. Centralizațiunea însușirilor dă naștere persoanei vizibile și distincte; caracterul însă în fond consistă în centralizația tuturor trăsurilor caracteristice și în situațiile ce se succed, ducînd astfel pe erou la căderea ori învingerea din urmă.

Mai există încă un factor: stilul. Adevărul grîind, singur stilul este vizibil; ceialaltă doi factori sînt subordinați, stilul îmbracă ei în vestmînt factorii pomeniți și singur rămăne pe suprafață. Ori-ce carte consistă în succesiunea a mai multor frase rostite de scriitor ori de persoanele înrolate; ochiul și urechii prind frasa, și tot ce auful și veșul lăuntric aud și vîd este drept urmare a frasei.

Frasa așadar' este al treilea factor important, efectul căruia trebuie să fie în armonie cu efectele produse de ceialaltă doi factori; numai astfel o să fie plăcută impresiunea ce o să reiese din întregul. Frasa însă este de felurite forme și de multe efecte producătoare. Frasa poate alcătui felurite versuri poetice; versul poetic se compune din silabe mai multe sau mai puține, ritmurile, rimele asemenea sînt deosebite; ritmica însă vîd este dealtmîntreala bine cunoscută! Frasa, tot ea alcătui-

esce și prosa, în prosă acum se succed propozițiuni scurte, acum perioade unduloase; frasa alcătuesc cele mai felurite propozițiuni; sintaxa vîd poate servi drept îndreptar!

În urmă și cuvintele ce alcătuesc frasa încă își au caracteristica lor proprie: în conformitate cu obârșia și întrebuintarea dîlnică, ele sînt comune și nobile, intime și surprînzătoare, abstracte și palide, băteoare la ochi și de colorit bogat. Cu un cuvînt: frasa roșită e o putere ce în cetitor pune în acțiune instinctul logic, facultatea musicală, nestimatele memoriei, pîrghiile închipuirii, astfel că omul se sgudue în nervii, în simțirile și în întreaga sa ființă. Stilul trebuie potrivit și opului de artă, și aceasta e cea din urmă centralizațiune, arta scriitorilor mari în acest punct este aproape neîntrecută; procedura lor e de minune fină, învențiunea le e inexhaustibilă: nu există ritm, întorsătură, construcție, cuvînt, ton, frasă, prețel căroră să nu fi fost recunoscut din partea lor; și a căroră întrebuintare să nu fi fost conșcie. Arta și acumina întrece natura; căci prin această alegere îngrijită persoana plămîuită grăescă mai corect și mai potrivit caracterului seu, decât persoana raală. Fără-ca să ne dăm străduință a ne pune în cunoștința tuturor apucăturilor acestei arte, fără-ca să ne demitem la amănunte, putem aduce un înlesnire la concluderea: versul, cîntarea, prosa sînt un fel de conversațiune, versul alexandrin imprimă colorit nobil și ales al expresiunii, strofa scurtă, lirica este mai musicală, mai înaltă, frasa scurtă,

elegantă are ton poroncitor și plăcut, periodul are avînt oratoric și aer măreț; cu un cuvînt, ori-ce fel de formă, de stil oglîndează vre-o cutare stare, isbucnire, undulare, blîndeță, furoare, seninătate, confusiune a sufletului, prin urmare trăsurile caracteristice, după felul stilului, pot fi mai acute ori mai palide. Presupunem domnilor, că Racine folosescă stilul lui Shakespeare, ear' Shakespeare pe acela al lui Racine, scrierile acestor bărbați nemuritori devin ridicole, ba ele ar fi scrise cît se poate de rău. Frasa limpede, aleasă, bine închiegată, amăsurață obiceiurilor din palate ale secolului XVII. nu în e stare, se exprime pasiunile vii, isbucnirile închipuirii aprinse din tragediile engleze. De altă parte stilul intim, liric, arțăgos, exagerat, vătămător, confus din secolul al XVI-lea ar fi de tot nepotrivit pentru eroii galanți, bine crescuți, perfecți din tragediile franceze. Dacă am face schimb de stil, în loc de Racine și Shakespeare am avé pe Dryden, Otway, Ducis și pe Casimir Delavigne. Trăsurile caracteristice ce numai prin limbă pot fi puse în lumină, prin uniunea perfectă a factorilor însirați expresiunea caracterului dominant devine deservită. Cu cît scriitorul alege și unifică între sine mai cu succes factorii posibili a produce efecte varii, caracterul pus în iveală cu atît o să fie mai dominant; arta deservită se poate tăloui în câteva cuvinte: ea este exprimarea caracterului dominant prin centralizațiunea tuturor efectelor.

(Va urma).

Acest toast a fost acoperit de urările cele mai vii; ear' dl general Manu, ridicând paharul, răspunde următoarele cuvinte:

„Sire! Alteță Regală! Sărbăm astăzi aniversul unei zile, în care ni-a fost dat să deosebită gloria strămoșească.

„Sărbăm o zi, în care ni-a fost dat să lucrăm la neatinerea țării noastre.

„Sărbăm o zi în amintirea acelor, care și-au dat tributul de sânge pentru a dobândi și una și alta. În capul nostru V'afi aflat Maiestatea Voastră și cu pilda și cu fapta. Alături cu Maiestatea Voastră, Maiestatea Sa regina ni-a îmbărbătat și ni-a alinat suferințele.

„Tradițiunile trecutului este de datorita generațiunilor următoare a le menține și în viitor. Sântem fericiți de a vedea în capul acestei generațiuni pe Alteța Sa Regală principele moștenitor.”

„Aceste tradițiuni nu se pot menține decât cu disciplina și cu instrucțiunea militară. Și în această privință Maiestatea Voastră sânteti suprema expresiune, ear' noi ne vom silii a Vă urma.

„În numele armatei române, dați-mi voe Sire, a striga: Să trăiți Maiestatea Voastră! Să trăiască Maiestatea Sa regina! Să trăiască M. S. R. principele moștenitor!”

Aceste cuvinte au fost acoperite de urările cele mai călduroase și îndelungate din partea asistenților.

După dejun, Maiestatea Sa și Alteța Sa Regală s'au mai întreținut încă mult timp cu oficerii despre faptele glorioase ale războiului trecut și la orele 3½ s'au retras în apartamentele Lor.

Maiestatea Sa regina, a cărei inimă și gândire este totdeauna cătră țeară, a telegrafat M. S. regelui, că în amintirea acestei zile a avut în sănătatea voiniceii noastre armate.

Asemenea M. Sa regele a primit cu cea mai viuă plăcere numeroase depeși de felicitare din toate părțile țării, precum și mai multe persoane s'au înseris la castel.

CRONICĂ.

Maiestatea Sa Împărăteasa-Regină împreună cu Archiducesa Maria Valeria au petrecut 10 zile în Madonna di Campiglio. Astăzi Maiestatea Sa și Archiducesa vor pleca pe jos la Dimaro și vor prânzi în hotelul „Zur Krone”. Dela Dimaro, Ele vor călători cu trăsură preste Male, Cles și Ponte Santa Justina la Mendel, unde vor și rămâne preste noapte.

Comandantul de corp FML. König a plecat ieri, — după-cum spune „Budapest. Korrespondenz”, — la manevrele de corp ale armatei prusiene în Hanovera. Comandantul de corp König a fost invitat la manevrele prusiene de însuși împăratul Wilhelm.

Voluntarii și honveșii. Comanda cercului militar de întregire Nr. 32 a împărțit secțiuni militare din capitală scirea, că voluntarii născuți în 1866, 1867, 1868 și 1869, la dorința lor expresă, vor fi primiți în armata de honveși și vor fi împărțiți la trupele respective. Aceia dintre voluntari, care ar voi să facă această trecere la honveși, vor avese să declare cel mult până la 25 Septembrie a. c.

Darea în comitatul Hunedoarei. În luna lui August a. c. s'a încasat dare directă în comitatul Hunedoarei 65.330 fl. Dare pentru scutirea de miliție s'a încasat 644 fl. 13 cr. Competențe de drept și de timbru s'au încasat 7985 fl. 70 cr. Dare de consum s'a plătit în suma de 16.192 fl. 24 cr.

De ale „Kultur-egylet”-ului. E prea strimț Ardealul pentru o operă culturală atât de prometică; „Kultur-egylet”-ul are lipsă de teren mai larg. Astfel în Mișcolț și Dobriș se vor constitui filiale de ale „Kultur-egylet”-ului. Deoarece în programa „Kultur-egylet”-ului este un punct pentru sprijinirea teatrelor ambulante, toate filialele ardelene ale culturii „ambulante” din Cluj sânt provocate să ajute acest fel de teatre. Ai să te pomenesci mâne-poi-mâne, că toate satele din Ardeal sânt pline de teatralisti „vândorlo.” Un fel de emigrație a popoarelor asiatice! Apoi să te ții cultură!

Se caută un medic român. Din Sebeșul-săsesc ni-se adresează rugarea de a publica următoarea notiță: „Orașul Sebeșul-săsesc, locuit de 5000 Români și încungurât de o mulțime de comune românești bine situate și bine împorate, duce lipsă vădită de ajutor medical. Avem, ce e drept, doi medici în oraș (de naționalitate germană), dar dintre acestia unul mai bătrân și-a făcut stare atât de frumoasă, încât nu mai este avisat la praxa medicală, ear' al doilea este atât de ocupat, încât îi este preste puțin să satisfacă trebuințelor locale. Așa stând lucrul, este cea mai bună ocaziune pentru un medic tinăr, ca să se stabilească ca medic practic în acest oraș. Și fiind atât orașul, cât și giurul în prevalență românească, ar fi în interesul reciproc să vină un medic de naționalitate română la noi. Inteligența română din loc, dar mai ales trebuințele locale, despre care ori-cine în scurtă vreme se poate convinge, garantează medicului care se va rezolva să se așeze în acest oraș, praxă extinsă și venite satisfăcătoare”. Informatorul nostru roagă în numele Sebeșenilor pe toate foile române din patrie să iee notiță despre acest lucru.

Facultatea teologică a universității c. r. Francisc-Iosefine din Cernăuți a fost cercetată în semestrul al II-lea al anului școlastic 1888/9 de 62 ascultători, între care 60 ordinari și 2 extraordinari. După patrie au fost: din Bucovina 57 ordinari și 1 extraordinar; din Ungaria 2 ordinari; din Hertegovina 1 extraordinar și din România 1 ordinar. În anul I-ii ordinari au fost 16, în al II-lea 19, în al III-lea 14 și în al IV-lea 11. Stipendisti au fost 2. Un ascultător ordinar cu un stipendiu de 600 fl. dela patriarhia sârbească din Carloviț, ear' celalalt extraordinar, cu un stipendiu de 500 fl. dela guvernul Bosniei.

Regina României. Cetim în „Românul”: Regina României urmează cu succes băile de mare dela Domburg, care vor lua sfârșit la 6 Septembrie. Ea va face o scurtă vizită principelui de Wied, de unde în urmă va fi silită a completa cura cu tratamentul de masagi cu doctorul Metzger și a lua câteva băi la Wiesbaden, spre a se restabili cu totul de durerile reumatismale ce a suferit.

Legatiunea spaniolă din Bucuresci. Cetim într'un diar de preste munți: Regele a primit din partea reginei regente a Spaniei o scrisoare, prin care îi face cunoscut că, introducându-se severe economii în bugetul ministerului de stat, legatiunea regală prelîngă curtea României se găsească printre acele ce urmează a fi suprimate și că prin acest fapt misiunea dlui marchiz del Moral, ministru resident al Spaniei la Bucuresci, este terminată.

Un fenomen rar. În luna Septembrie se va arăta pe cer un fenomen, de care nu se vede decât la 4000 de ani odată. Planeta Marte se va apropia atât de mult de Saturn, încât în noaptea de 19 și 20 Septembrie la meul nopții se vor vedea amândouă ca-șicând ar fi un singur corp ceresc. Răsăritul soarelui va împiedeca să se vadă acest fenomen la Pris și în întreaga Europă apuseană. În America fenomenul va pute fi însă admirat până dimineața la orele 8.

Anticități în Dobrogea. Cetim într'un diar din România, că mai multe anticități descoperite în Dobrogea au fost trimise muzeului din Bucuresci. Intre aceste anticități sânt vre-o 40 de petri cu inscripțiuni romane.

Venitele turnului Eiffel. Din taxa de cercetare a turnului Eiffel s'au adunat dela deschiderea expoziției până în 10 luna cur. 4,372.271 franci.

Avis. Un domn nou necunoscut, profitând de numele dlui A. Cașolanu, fost redactor al „Tribunei”, ba mai prezentând și scrisori apocrife, pe care pretinde a le fi primit dela deosebiți amici ai noștri, a făcut în timpul din urmă prin mai multe părți ale țării treburi necinstite. Credem deci de cuviință a avisa pe toți cei interesați, că aici în Sibiu nimeni nu-l cunoaște pe acel domn și că nici dl A. Cașolanu nu mai are nici un fel de relațiuni cu redacția „Tribunei” și cu cercurile, pe care „Tribuna” le reprezintă.

POSTA ULTIMĂ.

Budapesta, 16 Septembrie n. Ministrul Széchenyi declară în „Nemzet”, că toate lămuririle lui Kokán sânt scornite.

Pojon, 16 Septembrie n. Împiegați ai liniei ferate de stat Manbegg-Neuhäusel au comis ani de-a lungul furturi de mărfuri; acum au fost descoperiți.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Praga, 17 Septembrie n. Comitetul executiv al deputaților germani ai dietei provinciale a declarat, că întră în pertractări de împăcare, dacă guvernul va observa o atitudine preventoare. Înainte de toate va lua însă o atitudine hotărât contrară față cu încoronarea Monarchului de rege al Boemiei.

Belgrad, 17 Septembrie n. Natalia sosese aici la 29 Septembrie.

Londra, 17 Septembrie n. O parte a lucrătorilor de docuri a început ceartă cu lucrătorii care n'au intrat în grevă. Acești din urmă au sistat și ei munca sub pretextul de mai sus. Directorii docurilor au cerut intervențiunea lord-majorului. Conferența directorilor cu conducătorii lucrătorilor se ștece că a avut rezultat bun.

Paris, 17 Septembrie n. Un nou manifest electoral al lui Boulanger culminează în provocarea de a merge en toți înainte contra inimicului comun, care este oportunismul.

Bibliografie.

„Foata Diecesand”. Organ al eparchiei gr.-or. rom. a Caransebeșului. Apare odată în săptămână: Dumineca. Anul IV. Nr. 35 dela 3/5 Septembrie. Cuprinsul: La cestiunea ameliorării sorții preoților. — O regulare a dotațiunii preoțești. — Varietăți. — Bibliografie. — Avis. — Publicațiune. — Licitațiune minuendă. — Concurse.

Extrase din foi bisericesci și școlastice.

Posturi vacante:

— În protopresbiteratul gr.-or. al Cetății-de-peatră sânt de ocupat posturile învățătoresci în următoarele comune:

1. Finteușul-mare, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne.
2. Cărbunar, cu salariu de 120 fl., cuartir și lemne.
3. Berința, cu salariu de 120 fl., cuartir și lemne.
4. Ciocotiș, cu salariu de 105 fl., cuartir și lemne.
5. Curtuișul-mic, cu salariu de 105 fl., cuartir și lemne.
6. S. Copalnic, cu salariu de 105 fl., cuartir și lemne.
7. Leschia, cu salariu de 50 fl., cuartir și lemne.
8. Cărpiniș, cu salariu de 50 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi vor avese a-și așterne petițiunile până la 20 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr.-or. în Cărpiniș.

— Un post de învățător la școala confesională gr.-or. din comuna Birda, protopresbiterat Jebelului. Emolumentele sânt: salariu în bani gata 120 fl.; pentru conferențe 10 fl.; pentru scripturistă 5 fl.; naturale și adică grâu ciuruit 15.50 hectol.; cucuruz despoiat 15.50 hectol.; 2 jugere pământ fânaț; cuartir liber cu grădină de legumi; dela înmormântări 20 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele până în 24 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat în Jebel.

— Un post de preot în parochia de clasa a III-a din comuna Scăiuș, protopresbiterat Lugojuului. Emolumentele împreunate cu acest post sânt: două sesiuni parohiale; birul preoțesc usitat; competențele stolare după norma stolară statorită de sinodul eparchial din anul 1880 Nr. 130.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subterne recursele lor până în 3 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr.-or. în Lugoju.

Un post de învățător la școala confesională gr.-or. română din Coșteiu, protopresbiterat Făgetului. Emolumentele împreunate cu acest post sânt: În bani gata 150 fl.; 31 hectolitru cucuruz sfărmit; pentru scripturistă 2 fl.; pentru conferențe 5 fl.; pentru servitorul școlalei 6 fl.; 32 metri de lemne în natură; locuință liberă în edificiul școlalei cu un juger de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele până în 3 Octomvrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr.-or. român în Făget.

Căldarul zilei.

6/18 Septembrie.

Italian: Mihail
Gregorian: Toma.

Soarele: răsare 5.41, apune 6.09

Buletin meteorologic.

Sibiu, 17 Septembrie, 6 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în tom. (Mediul lunar 755.4)	Diferența din prețind	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
725.0	+1.3	+6.5	+12.0-6.5	WNW

Din țeară, 15 Septembrie, 7 oare dimineața.

Stațiunile:	Presiun. atmosf. în mm.	Tempera- tura Celsius	Vântul	
			direcția	țara
Budapesta . .	759	+10.9	O	1
Sătmar . . .	757	+11.4	V	1
Cluj	760	+13.6	O	3
Orșova	759	+11.5	—	—
Timișoara . .	759	+13.7	N	3
Arad	759	+13.0	NO	4
Panciova . .	757	+11.2	V	3

Sosiți în Sibiu.

La 17 Septembrie n.

Hotel „Neuribner”. Nagy, proprietar. Szánto, Grünfeld, Böhmerwald, Eberth, viageri.
Hotel „Imperatul Romanilor”. Ransch, viageri.
Doamna Lengyel, din Câmpeni. Pototzky, din Ciuc-Se-reda. Doamna Hondri.
Hotel „Meltzer”. Armin Gusbeth, student din Brașov. Chirton, cu familia, privatier din Câmpeni. Al. Török, voluntar. I. Kopp, inginer din Cluj.
Hotel „Habermann”. Gross, suboficer din Făgăraș. Schatteles, notar din Bezia-vechie. Kohn, ardeșag din Lissa.

Economic.

Exploatarea minelor de aur în Transilvania. Societatea pe acții Harkort, care a cumpărat în Transilvania mine de aur, e în poziție de a plăti o dividendă de 16½ procente pentru anul expirat. Aci trebuie scos la iveală, că câștigul din minele de aur dela Ruda rezultă mai cu seamă din cele șese luni din urmă ale anului trecut, în care timp au urmat descoperirile mai mari în Ruda. Și produțiunea mijlocie a acestor 6 luni e aproape întrecută prin produsele celor două luni din urmă ale anului trecut 1889/90, deoarece produțiunea de aur brut pro Iulie și August a. c. a fost de 113 chilogramme, față cu lunile corăspunătoare ale anului precedent de 50 chilogramme și față cu o produțiune totală în 1888/89 de 467 chilogramme.

—

Ridicarea exportului de vin al Ungariei. Ministrul nostru de comerț Gavril Baross a conchiat pe ziua de 30 l. c. o anchetă de specialisti, pentru de a se consulta asupra mijloacelor pentru ridicarea exportului ungar de vin. La indemnul marelui firme comerciale de vinuri „S. Altstock și filii”, al cărei reprezentant va lua deasemenea parte la anchetă, secțiunea specială de vinuri a halei comercianților din Ungaria a ținut zilele aceste o sedință, în care s'a discutat această afacere importantă. În această sedință s'au compus păreri secțiunii în șase puncte și s'a însărcinat dl. Altstock de a reprezenta acele în anchetă. Secțiunea s'a exprimat în contra propunerii de a se ridica în străinătate depozite de vinuri de probă.

—

Oprirea importului rimătorilor în Germania. „Neues P. Journal” spune, că guvernul german acum de curând a conces a se importa rimători și preste Passau și Berchtesgaden în Bavaria. Vagoane întregi pline cu rimători au sosit acolo; rimătorii se iau în primire, se taie și așa se transportează mai departe.

—

Venitele Lloydului austro-ungar în luna lui Iulie 1889 au fost 556.643 fl. la o cale de 144.154 miliori; contra 465.274 fl. la 140.169 miliori în aceeași lună a anului trecut; așadar în luna lui Iulie 1889 mai mult cu 91.369 fl. la 3985 miliori mai mult. Dela 1 Ianuarie până la finea lui Maiu 1889 venitele au fost 4,409.296 fl. la o cale de 995.983 miliori, contra 4,059.391 fl. la 1,011.609 miliori în același period al anului trecut, prin urmare până la finea lui Iulie c. mai mult cu 349.905 fl. la 15.626 miliori mai puțin.

—

Crisă în Italia. După sciri telegrafice ce sosesc din Milano, pe acolo se vorbește de nouă greutăți ce amenință o bancă italiană. Directorul-general dela „Banca provinciale” din Bari și-a dat demisia și institutul se fi reclamat ajutor dela „Banca di Napoli”. Banca-națională din Roma încă e constrinsă a întrebuința 35 milioane franci pentru o acțiune de ajutor.

—

Insolvențe. Reuniunea creditorilor din Viena anunță următoarele insolvențe: Avram B. Esza, firmă de manufacturi în Sofia; Aron Steinberg, firmă de manufacturi în Bucuresci; Iosif Hammerschmidt, comerciant în Ober-Laibach; Adolf Hauser, comerciant de mărfuri de croială în Teplitz; Carol Mayer, comerciant de vinuri în Marienbad; Iacob Fehér, comerciant improt. în Gyöngyös; I. Wengraf, firmă comercială în Viena; Emanoil Wessel, comerciant în Oroșhaz; Marcu Theodosiu, comerciant în Hațeg; Iosif Korn și M. Meth, firmă comercială în Przemyśl; Armin Rosenblatt, bijutier în Sniatyn; Avram Bondy, comerciant de mărfuri de croială și de modă în Praga; Amilian Fieglmüller, comerciant nefn-registrat de mărfuri mixte în Laak l. Süssenheim.

Prețul mărfurilor.

Piața din Brașov, 8 Septembrie. Grâu hectolitru fl. 6.—, grâu mestecat fl. 3.70, scăra fl. 3.80, orz fl. 3.60, ovės fl. 3.30, cucuruz fl. 4.—, mālăul fl. 3.80, mazerea fl. 5.70, linteă fl. 8.—, fasolea fl. 5.20, cruma penele fl. —.90, carnea de vită p. chilo 40 cr., carnea de porc 44 cr., carnea de berbec 30 cr.

Țigui de rimători în Steinbruch. În 15 Septembrie n. s'a notat: ungurești bătrâni grei 45.— cr. până 45½ cr., ungurești grei, tineri 47.— cr. până 48½ cr., de mijloc 46.— cr. până 47½ cr., ușori 44.— cr., până 45.— cr., mărfa țărănească, grea —.— cr., până —.— cr., de mijloc 44.— cr., până 54½ cr., ușori 42.— cr., până 45½ cr., românești, de Bakony grei 43.— cr. până 45½ cr., transito, de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr., până —.— cr., transito sârbești grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., transito ușori 47.— cr. până 47½ cr., îngrășați cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4½ cumpenți dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 16 Sept. 1889

Grâu	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până	
Bănățenească, non	—	—	—	—
Grâu dela Tisa	8.16	8.35	—	—
Grâu dela Pesta	8.10	8.20	—	—
Grâu dela Alba-regală	8.15	8.25	—	—
Grâu dela Bácska	6.90	7.—	—	—
Ungurese de Nord	8.75	7.—	—	—

Sămînțe, vechi ori nouă	Soiul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până
Săcară	70—72	60—62	5.70 6.45
Orz	62—64	64—66	6.30 7.10
Ovės	39—41	75	5.25 5.70
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75	4.45 4.65
„	de alt soi	73	4.70 4.75
Hrișcă	—	—	5.40 5.75

Grâu	de primă.	8.27	8.31
Cucuruz	de toam.	7.23	7.25
Ovės	de toam.	4.81	4.83
„	de primă.	5.30	5.41

Produce diverse	Solia	Cursul
dela	până	
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	52.— 56.—
„	franceză	—
„	italiană	—
„	roșie	52.— 56.—
Oleu de rap.	rafinat	36.— 38.—
Oleu de in	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	64.50 65.—
Slănină	dela țeară	53.— 54.—
Ssū	sventută	59.— 60.50
Prune	afumată	56.— 57.—
Lictar	din Bosnia, în buți	33.50 34.50
„	din Săbia, în saci	10.25 18.50
Nuci	slavon, nou	16.50 16.75
Gogoși	bănățenești	16.— 16.25
Miere	din Ungaria	—
„	ungurești	—
„	sârbești	—
„	brută	29.50 30.—
Ceară	galbină străcurată	33.— 34.—
„	de Rosenan	118.— 120.—
Spirit	brut	14.— 15.—
„	drojdiute de spirit	18.— 18.—

Cursul pieței din Sibiu.

din 17 Septembrie st. n. 1889.
Hărtie-monetă română Cump. 9.35 vënd. 9.43
Lire turcești „ 10.65 „ 10.75
Imperiali „ 9.65 „ 9.75
Ruble rusești „ 1.21 „ 1.23

Bursa de Budapesta

din 16 Septembrie st. n. 1889.
Renta de aur ung. 6% 99.50
„ „ „ 4% 99.50
„ „ hărtie 5% 94.55
Împrumutul căilor ferate ung. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) 99.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) 112.25
Bonuri rurale ung. 104.75
„ „ cu cl. de sortare 104.75
„ „ bănățene-timigene 104.75
„ „ cu cl. de sortare 104.75
„ „ transilvane 104.75
„ „ croato-slavone 105.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin 99.75
Împrumut cu premiu ung. 133.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin 129.50
Renta de hărtie austriacă 83.50
„ „ argint austriacă 84.25
„ „ aur austriacă 116.—
Losurile austr. din 1860 137.50
Acțiunile băncii austro-ungare 903.—
„ „ de credit ung. 316.—
„ „ austr. 305.—
Sciri foniare ale institut. de cred. și economii
„ Albiua —
„ Argintul —
Galbeni împărătești 5.63
Napoleon-d'or 9.43
Mărci 100 imp. germane 58.25
Londra 10 Livres sterlingi 119.50

Bursa de Viena

din 16 Septembrie st. n. 1889.
Renta de aur ung. 6% 99.50
„ „ „ 4% 99.50
„ „ hărtie 5% 94.75
Împrumutul căilor ferate ung. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) 99.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) 117.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) 111.90
Bonuri rurale ung. 104.70
„ „ cu cl. de sortare 104.70
„ „ bănățene-timigene 104.70
Bonuri rurale 104.70
„ „ cu cl. de sortare 104.70
„ „ transilvane 104.70
„ „ croato-slavone 105.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin 99.50
Împrumut cu premiu ung. 137.90
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin 129.50
Renta de hărtie austriacă 83.60
„ „ argint austriacă 84.50
„ „ aur austriacă 110.20
Losuri austr. din 1860 137.50
Acțiunile băncii austro-ungare 912.—
„ „ de credit ung. 316.50
„ „ „ austr. 306.—

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acțiuni în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.